

VEČERNI LIST

Posamezna številka 30 vin.

NEODVISEN DNEVNIK

Posamezna številka 30 vin.

Cene po pošti:

za celo leto . K 50.—
za pol leta . K 25.—
za četrt leta . K 13.—
za 1 mesec . K 4.50

Za Ljubljano mesečno 4.50

Uredništvo in uprava:

Hopitarjeva ulica št. 6

Uredn. telefon št. 50

Sadovi liberalno-socialistične vlade.

Ljubljana, 29. Pret. nedeljo je v Zagrebu srbska radikalna stranka imela svoje zborovanje. Globok utis je napravil govor vseučiliškega profesorja dr. Velizarja Jankoviča. Dejal je:

»Uresničilo se je naše narodno zedinjenje, sen dedov, toda ozračje v naši državi je mračno. Na čelu dežele ne stoje tisti ljudje, ki so vodili dve vojni in dovedli narod do zmage, da — države ne vodijo niti tisti, ki predstavljajo ogromno večino Srbov, Hrvatov in Slovencev. Radikalci so najmočnejša srbska stranka, Hrvati stoje vsi za Narodnim klubom (in za Ljudsko Stranko!), Slovenci za Ljudsko Stranko. Naše narodno edinstvo ni izvršeno, ker ne vladajo večine vseh treh plemen.

Odklonjen ententin ultimat.

Kakor neuradno poročajo iz Beograda, je vlada v torek 27. t. m. sklenila, da odkloni iz Pariza poslani ultimat glede Reke.

Predno je vlada storila ta sklep, je prejela iz Washingtona več brzojav od svojega odnosa zastopstva. Odgovor vlade na ultimat poudarja, da se predloženi načrt glede rešitve jadranskega vprašanja ne more smatrati kot akt mirovne konference, nego kot pritisk, da se podpiše londonski pakt. Z ozirom na to ne najde jugoslovanska vlada vzroka, da odneha od stališča, ki ga je predsednik Wilson svojočasno zavzel glede jadranskega vprašanja.

Kakor poudarjajo, Amerika ne bo odnehala od svojega načrta in ne bo priznala nobene rešitve razen one, ki jo je predlagala sama.

Kakor poročajo iz Pariza je bila vsebina ententnega ultimata sledeča:

1. Da se odpravi neodvisna reška država in se postavi mesto pod garancijo zveze narodov.
2. Da se prideli Sušak Jugoslovanom.
3. Da se potegne meja, ki zagotavlja a) zvezo po suhem med Reko in Istro vzdolž obali, vendar tako, da se pusti na jugoslovanskem ozemlju vso železnico, ki vodi iz Reke v Ljubljano; b) zavarovanje Trsta potom modifikacije takozvane Wilsonove črte v okolici Senožeča.
4. Da se ustvari v Zadru v občinskih mejah neodvisna država pod garancijo zveze narodov.
5. Da se da Italiji Valona in mandat nad Albanijo in se ustanovi posebna vladavina za tista albanska okrožja, ki pridejo pod jugoslovansko upravo.
6. Da se pridele Italiji otoki Lošinj, Pelagruž in Vis, drugi pa naj pridejo pod jugoslovansko suvereniteto.
7. Da se demilitarizirajo vsi otoki v Jadranskem morju.

Ta predlog je vlada — očitno v sporazumu z Ameriko — odklonila. Sedaj je na ententi, da izvede londonski dogovor v zmislu zahtev Italije.

Bojimo se, da bo stališče Jugoslavije oslabileno v tem odločilnem diplomatskem boju za Jadran, ko se naša vlada ni potrudila, da bi bilo govorilo jugoslovansko ljudstvo po svojem parlamentu.

Bližnji dnevi nam prinese odločitev. Ta odločitev bo storjena brez nas; zato jo že vnaprej odklanjamo!

Praga zida stanovanja.

LDU Praga, 28. januarja. (ČTU) Kako poročajo listi, se je ustanovila v Pragi nizozemska družba z glavnico 5 milijonov nizozemskih goldinarjev, ki bo proti jamstvu 5 odstotnega obrestovanja glavnice s strani države ali praške občine še letos začela zidati 100 hiš z 2000 stanovanji.

Volitve na Mažarskem.

LDU Budimpešta, 28. januarja. (Dun. KU-OKU) Do nocoj so znani rezultati volitev v 134 volilnih okrajih. Izvoljenih je bilo 65 krščanskih nacionalcev, 57 članov

V vseh najvažnejših ministrstvih se opaža strašen neuspeh. V zunanji politiki smo zadnji čas zvedeli za neko Wilsonovo črto, ker vlada ni ničesar storila, da temeljem volje parlamenta določi našo črto. Vlada o tem ni vprašala za mnenje parlamenta in zato niti sedaj sama odgovornost.

Notranje razmere so strašne. V Črni gori gospodari vsled slabe uprave gverilska vojna, v Vojvodini je preki sod, na Hrvaškem so razpuščene občine. Iz Beograda v Zagreb ne moreš brez potnega lista. V finančnem vprašanju vlada dvojna valuta, a odvzema nje 20 odstotkov je bil navaden rop.

stranke malih kmetovalcev, 4 narodni demokratje, 2 kandidata brez stranke in 1 krščanski socialc. Volilni rezultati iz novih volilnih okrajev še niso znani.

Horvat mesto Kolčaka.

LDU Amestrdam, 28. jan. (DunKU) Glasom lista »Telegraaf« poročajo »Times« iz Vladivostoka, da se je general Horvat v Harbinu proglasil za vrhovnega poveljnika. Kolčak se nahaja v zaporu. Poln vlak zlata, ki je bilo last Kolčakove vlade, je padel v roke Čehom.

LDU Moskva, 28. januarja. (ČTU) Iz Irkutsk poročajo, da se tamošnje čehoslovaške čete obnašajo prijazno nevtiralno. Zajamčili so jim svoječasni neovirani odhod proti vzhodu. Čehoslovaške čete so razorožile Semenove čete, ki so jih hoteli zadržavati, ki je bila last generala Petrov in Bičev. Z Amurja javljajo hude boje z Japonci. Skoro v vsem irkutskem gubernementu so postavili sovjetske oblasti.

Papirnat denar.

LDU Pariz, 28. januarja. (DunKU) Glasom lista »Daily Telegraph« znaša devalvacija papirnatega denarja pri angleških funtih 15, kri francoskih frankih 48, pri lirah 58 in pri avstrijskih kronah 97 odstotkov. Vojni dolgovi vsega sveta znašajo 40 milijard funtov šterlingov. Množina papirnatega denarja v prometu je narasla v Franciji za 375, v Angliji za 244, v Zedinjenih državah za 171, v Italiji za 435, v Nemčiji za 675 in v Avstriji za 3700 odstotkov.

Francija sklone mir z Rusijo.

LDU Berlin, 28. januarja. (DunKU) »Lokalanzeiger« poroča iz Karlsruhe: Po vesteh iz Pariza je Francija pri posvetovalnih vrhovnega sveta, ki so se nanašala na zblizanje k Rusiji, izrazila svojo pripravljenost, da sklone takoj mir z Rusijo, ako zajamči sovjetska vlada, da se bodo izplačale francoske terjatve na Ruskem.

Mednarodni delovni urad.

LDU Pariz, 28. januarja. (DunKU) Pri današnji seji upravnega sveta mednarodnega delovnega urada so se najprej odobrili zapisniki o pogajanjih v Washingtonu. Nato se je razpravljalo o vprašanju, kaj bi kazalo ukreniti, da se uveljavijo resolucije, ki so bile sprejete v Washingtonu glede ratifikacije mirovne pogodbe.

Kaj bo z Viljemom.

LDU Berlin, 28. januarja. (DunKU) Kako doznava »Vossische Zeitung«, je nemška državna vlada poslala v Pariz noto glede izročitve bivšega nemškega cesarja, kjer prosi zaveznike, naj razveljavijo člen 228 mirovne pogodbe, ki zahteva izročitev.

LDU London, 28. januarja. (DunKU) »Agence Havas« poroča: V londonskih uradnih krogi prevladuje mnenje, da ne bi kazalo izvajati gospodarski pritisk na Holandsko, ako bi se protivila izročitvi bivšega nemškega cesarja. Baje se je že sklenilo, da bo Viljem obsojen in contumacia.

Doli nazadnjaštvo!

Ni še tako dolgo tega, kar so svobodomiselnici in socialni demokrati nastopali pred svetom kot viteški zagovorniki ženske enakopravnosti proti »klerikalnemu nazadnjaštvu«, ki da hoče ohraniti žensko v temi in suženjstvu, da bi ga lažje izkoriščalo v svoje namene. Vlačili so na dan razne zgodovinske laži, ki naj bi dokazale, kako katoličanstvo žensko zaničuje in in zaslužuje.

Danes stoje krščanske ljudske stranke na čelu političnega in družabnega razvoja in vodijo boj za pravice vseh zatiranih in zlasti tudi za politične pravice žensktva, za žensko volilno pravico. Tisti pa, ki se protivijo politični enakopravnosti žensktva — so svobodomiselnici in socialni demokrati.

Nepobitna priča za to je novi občinski volilni red.

Ta volilni red uvaža pač splošno volilno pravico za moške, za ženske pa določa omejitve gospodarskega in inteligenčnega značaja. Ženska sme voliti le, ako je dovršila 8-razredno ljudsko ali meščansko šolo ali 4 razrede srednje šole ali pa če je samostojna gospodinja. Potemtakem je izključena od volilne pravice ogromna večina žensktva ne samo na deželi, ampak tudi v mestih. Samostojnih gospodinj je le neznaten odstotek in prav malo je zlasti med starejšim žensktvom takih, katerih šolska izobrazba bi zadoščala določbam novega volilnega reda. Že enostavno za to, ker takih šol do zadnjih let razen v Ljubljani in Škofji Loki sploh imeli nismo. Pa tudi tu je v prejšnjih letih — zadnja doba itak ne prihaja v poštev — večina deklet zapuščala šolo z dovršenim 12. letom t. j. s šestim razredom ljudske šole. Sem spadajo vse proletarske, pa tudi mnoge meščanske hčere. Lahko se reče, da tudi v Ljubljani niti ena desetina žensktva ne bo imela volilne pravice. Zlasti starejše in zato izkušenejše in zaslužnejše žensktvo bo popolnoma izključeno od volilne pravice. Proletarske brez izjeme vse.

Pa še dve drugi omejitvi za ženske prinaša novi občinski volilni red: Redovnice sploh ne smejo voliti in med kandidati sme biti šele vsak četrti ženska.

Recimo, da demokrati in socialni demokrati ničvrednost svoje stvari in zlasti ničvrednost svojega gospodarstva, odkar so na vladi, tako dobro poznajo, da vedo, da bo vse delavno žensktvo enodušno glasovalo proti njim. Saj to žensktvo prav posebno občuti neznošno draginjo in pomanjkanje vseh najnujnejših življenjskih potrebščin, v katero nas je pahnilo gospodarstvo-šušmarstvo sedanje vlade. Potem je umljivo, da si skušajo z umetno sestavljenim volilnim redom zavarovati strankarske koristi. Ozir na te strankarsko-politične koristi kapitalističnega meščanstva nalagajo pač tudi takozvanemu »naprednemu« žensktvu, ki sicer tako rado prireja paradne nastope, v tako važni zadevi — rezerviran molk. Tudi to je umljivo, dasi ni lepo in ne kaže niti iskric zmisla za žensko solidarnost.

Ampak neumljivo je, zakaj so demokrati rumene in rdeče barve potem, ko so že do skrajnosti omejili aktivno volilno pravico za ženske, čutili potrebo, da omeje s posebno določbo tudi še pasivno volilno pravico žensktva — da sme biti samo vsak četrti kandidat ženska. Strah, ki izvira iz slabe vesti, ima pač velike oči. Ta strah menda slika demokratno možnost, da bi utegnili biti moški tako hudobni, da bi jim poslali v občinski upravi na vrat ženske, ki bi jim pretrdo gledale na prste? Ali pa se demokrati boje ženske konkurence v inteligenci? Ali je pa nasprotno resnica in jim je to čudno določbo narekovala ponosna zavest moškega veličanstva nasproti ženski manjvrednosti? Naj bo kakorkoli — s to določbo so si meščanski in socialni demokrati pritiskali neizbrisni žig nazadnjaštva. A za nas velja geslo: Doli z nazadnjaštvom!

Sirite „Večerni list“!

Ljudstvo je sito obljub.

»Cene živil naraščajo od dne do dne. Opozarjamo torej merodajne kroge, da začnejo vendar enkrat že z izdajanjem teh cenejših živil. Ljudstvo je obljub že čez glavo sito. Prazen želodec se ne da tolažiti.« Tako piše — »Naprej«!

Mi smo že vse to davno povedali. Siti smo obljub. Vi kličete po pomoči. Po kakšni pomoči, sodrugi Kristanovi? Mi nismo na vladi, tam so vaši poslanci, vaši ministri. Ali se ne bode obrnili na ministra za prehrano, ki razpolaga z živili? Pomagal vam bo, saj je socialdemokrat in še pravoveren marksist — Bukšeg! Rež ko čaka delavno ljudstvo na tisto od pomoč in mi že dolgo kličemo. Vi ste šele sedaj začeli kričati, ministri pristaši, sedaj ko so volitve blizu!

Na svojih shodih protestirate proti nazadnjaškemu volilnemu redu. In vendar so ga vaši ministri sklenili in podpisali! Nazadnjaki! Pišete proti »demokratski« vladi. Ta vlada je vendar tudi vaša in vi nosite vso odgovornost in krivdo za njena dejanja. Povejte svojim ministrom, kaj naj napravijo, pa bo vse v redu! Ljudstvo trpi, ljudstvo strda, a socialdemokratski voditelji so dobro preskrbljeni in se zanje ni treba bati. Vladni aparat imate v rokah, prehrana, rude in šume, socialna skrb — vse je v vaših rokah, gospodje marksisti! Vaši članki nič ne pomagajo, mi čakamo na vaša dejanja, ko imate vso moč v rokah.

Dokler niso bili socialisti v vladi, so netili nezadovoljstvo in kričali proti »raginji«. Takrat pred četvrtjo je bila prehrana boljša in mnogo cenejša kot danes. Potem so socialni demokrati prišli na vlado, a niso napravili nič. Radi sebe so pozabili na ljudstvo. Odkar razpolaga z živili socialist ekscelenc Bukšeg, je draginja silno narasla. In vendar ste molčali. Zakaj niste spregovorili z dejanji? Časa ni bilo, kajne? Sklepali ste volilni red, ki oropa polovico delavstva volilne pravice, »reševali« ste valuto, nabirali volilni fond in se pogajali s kapitalističnimi bankami in — pitali ljudstvo s polomljenimi lokomotivami. Od tega ni nihče sit.

Mi čakamo, da se oglase »merodajni krogi«, da se oglasi minister za prehrano. »Naprej« pravi, da se je Kristan nasmehnil, ko je bral svoje grehe v našem listu. Kristan se smeje — ljudstvo čaka. Dobro temu, kdor se bo zadnji smejal. Zdi se nam, da bo gladno ljudstvo ob volitvah tako mogočno povedalo, kaj misli o socialističnih hinavskih tozbah, da bo Kristanu prešlo veselje do smeha!

Brezposelnost v Berlinu.

LDU Nauen, 28. jan. (Brezlično.) Število nezaposlenih v Berlinu je znašalo po vojni izprva 52.000; leta 1919 je naraslo na 187.300 in se je znižalo sredi meseca januarja 1920 na 59.000.

Nemiri v Egiptu.

LDU Pariz, 28. jan. (DunKU — Brezlično.) Kako doznava »Telegraaf« iz Kahire, je v Tanpi prišlo med angleškim vojaštvom in domačim prebivalstvom iznova do krvavih spopadov, pri katerih je bilo 20 domačinov ubitih, 55 oseb pa ranjenih.

Politične novice.

+ **Škod Delavske zveze** se vsled tehničnih ovir preloži na pozneje in se ne vrši v petek, dne 30. t. m. Opozarjamo zaupnike, da vanejo to na znanje.

+ **Križ iz šole.** Da bo dr. Žerjav bolj poučen o kulturnobojnih namenih sedanje vlade, priobčujemo še to karakteristično dejstvo: Meseca novembra prošlega leta je govoril minister Korač na zborovanju »Hrvaške Obnove« v Sarajevu doslovno: »da je treba krščansko vero in morale eliminirati (ven vreči) iz javnega in privatnega življenja«. Ali bo dr. Žerjav proti Koraču tudi odločno nastopil?

— **Naše železne rude.** V našem kraljestvu, posebno v Bosni in Srbiji, se nahaja veliko, zelo bogato železnih rud. Sedaj se nahaja veliko plačanih ljudi v našem kraljestvu, med njimi tudi nekateri znani liberalci, kateri se trudijo, da se te rude spravijo v roke tujega kapitala. Da se ljudstvu ne odprejo takoj oči, se bo ruda sicer sčistila v domačih plavžih, drugo delo se prepušča industrijam v tujini. »Privilegovana industrijska banka«, katero ustanavlja Kramerjev brat, niti ne misli, da bi ta narčni preprečila. Parlament pa ni, da bi se o tem moglo javno govoriti. Ljudstvo bo še le pozneje, ko bodo krave vse iz hleva, spoznalo, kako velika škoda je zanj, da po zaslugi socialistov in liberalcev ni imelo parlamenta.

— **Kristanove lokomotive.** Kakor je znano, je prva komisija, ki je imela preskusiti od Kristana v Avstriji kupljene lokomotive, zavrnila vse lokomotive razven ene. Kristan se je zelo razljutil. Na to se je odredila druga komisija, ki je kajpada spoznala okoli 20 lokomotiv sposobnih za službo. A inženirski strokovnjaki, ki vedo več nego Kristan in glasilo Vojne zveze, zatrjujejo, da bodo tudi te pri drugem naboru asentirane lokomotive morale vse v popravilnice. Kaj na tem, denarja in živca imamo toliko, da ga lahko pri oknu ven mečemo.

— **Kadar ministri potujejo,** dogajajo se v domovini vse mogoče nesreče. Ko je Kristan hodil po svetu, je v Varešu, kjer dobivamo železno rudo, zmanjkalo koksa in livnica je morala ostaviti delo.

— **Ujetniki v Sibiriji.** »Samouprava« piše, da so ameriški brodovi pristali na to, da transportirajo iz Sibirije v Evropo deset tisoč zarobljenikov mesečno, in sicer čehoslovaške, jugoslovanske in poljske zarobljenike. Abditus Prepeluh bo baje sedaj potoval v Sibirijo ter potem v glasilo Vojne zveze napisal članek: »Zakaj sem potoval v Sibirijo?« Toda v Sibiriji še nimamo nobene trgovine in je ž njo težje delati kšefte.

— **Čedno pisanje.** Kadar je Kristanovo ministrsko glasilo »Naprej« v zadregi s stvarnim odgovorom, se začne posluževati psov. Včeraj se brani proti »Večernemu listu« s temi-le kulturnimi izrazi: »Stara revolverska navada«, »bedasti list«, »trpasti izbruh tega lističa, ki ga je sama krščansko-katoliška laž«, »Večerna posoda«, »žurnalistični mazači«, »gnusnost«. S temi izrazi je resnica ovržena. Dober tek!

— **Začetek skupne vlade.** Na Češkem so se, kot je znano, soc. demokracije zvezali z veleposestniškimi agrarci, podobno kot pri nas s kapitalisti iz JDS. Zanimivo je, kako je začela ta zveza. »28. říjen« poroča: »Prvo delo zeleno-rdeče zveze je bil ta, da si je socialistični poslanec Nemec izposodil od voditelja agrarcev Udržala fra k, da je mogel iti h kronanju bivšega cesarja Karla v Budimpešto, da bi mogel tam socialno demokratsko stranko dostojno zastopati.« — Radi bi vedeli, ali si je tudi Kristan izposodil frak od dr. Gregorja Žerjava... Ne bi bilo čudno!

— **Socialistom nesel.** Ko je bil lani na Češkem socialist Soukup minister za pravosodje, je dal zapreti voditelja čeških boljševikov, Muno. Sedaj, ko ni več minister, ampak samo še advokat, pa požrtvovalni Soukup brani Muno pred sodiščem. Razume se, da ne zastoji.

— **Vlada bo nastopila »proti draginji«.** Danes nam uradno javljajo naslednjo pretresujočo vest iz Belgrada: Dne 28. t. m., dopoldne je bila seja ministrskega sveta, kjer se je razpravljalo o obnovi zemlje in preskrbi prebivalstva. Izvoljen je komite ministrov, ki bo rešil to vprašanje. Podvzeli se bodo energični koraki za pobijanje draginje. — Kadar ljudstvo postane prav posebno nevoljno radi draginje, se demokratski in socialistični ministri, če niso samo na potovanju, zbero in povedo, da bodo »energično korakali proti draginji«. Mi pa vemo, da bi bilo najbolj uspešno sredstvo proti draginji to, če sedanji kapitalistično-socialistični ministri enkrat prav energično odkorakajo domov in puste boj proti draginji tistim, ki vsled verižništva in draginje največ trpe. Ne govoriti, ampak delati! Časa za to je bilo dovolj! Siti smo obljub!

— **Žerjav ostane?** »Jutarnji List« pri naša iz Ljubljane telefonično poročilo, glasom katerega naj bi se 27. t. m. začeli v Ljubljani zaključni dogovori med demokratsko in socialistično stranko o končno-veljavni sestavi slovenske pokrajinske vlade. Kakor sedaj stoje stvari — pravi poročilo — se zdi, da bo dosedanji predsednik pokrajinske vlade dr. Žerjav ostal na svojem mestu, tembolj ker je poverjenik za pravosodje dr. Ravnihar v »Slov. Nar.« izjavil, da predsedniškega mesta ne bi mogel sprejeti. Potemtakem bomo kmalu videli, kaj se skuha v demokratsko-socialističnem loncu.

— **Pred koncentracijskim kabineto.** Pod tem naslovom poroča »Jutarnji List« iz Belgrada o konferencah opozicijskega bloka, ki da bo dal definitivni odgovor vladi še tekom sedanjega tedna. Poročilo pravi, da se v političnih krogih z gotovostjo trdi, da pride do sporazuma.

Dnevne novice.

— **Še pet dni je do žrebanja.** Dobrodelne efektne loterije, zato hitite z nakupom srečk, ki so po 2 kroni in se prodajajo po trafikah ter v loterijski pisarni. Poljski nasip 10, Žrebanje bo v torek, 3. februarja ob 6. uri zvečer. K žrebanju imajo dostop vsi.

— **Ponočni napad.** Iz Kovorja nam pišejo: Pred tednom se je vračal po noči posestnik Praprotnik iz Kovorja na svoj dom na Hudo. Imel je večjo vsoto denarja pri sebi. V gozdu ga nenadoma zagrabila nekdo človek okrog pasa in mu izmakne iz žepa listnico z denarjem. Napadeni, ki je držal v roki revolver, hitro ustrelil iz njega proti napadalcu in gre dalje proti domu. Zdelo se mu je, da je moral zadeti, dasi ni videl nikogar, ker je vladala velika tema. Domači se vrnejo z lučjo na kraj napada ter najdejo tam palico, katero je vrgel Praprotnik od sebe, ko je ustrelil. Drugi dan najdejo nedaleč od kraja napada listnico z denarjem, katero je moral vreči od sebe napadalec, ko je bil ranjen. Še isti dan je umrl za rano, od strela dobljeno, nek delomrzn, čigar življenje je bilo kaj slabo. Dobil je kroglo v trebuh in se sam vlekel domov ter legel v posteljo, ne da bil povedal o napadu, ki ga je izvršil. Vsled slabega življenja, za vero in cerkev mu ni bilo mar in tudi ni maral za duhovnika, dasi je bil do smrti pri zavesti, ni bil cerkveno pokopan. K pogrebu so prišli njegovi rdeči tovariši in tovarišice ter se hudovali nad necerkvenim pokopom. Pametni ljudje so pa izrekli sodbu: Kakršno življenje taka smrt.

— **Milodari za bolnico v Kandiji pri Novem mestu.** Fratri Grande Bratuša, Gervazij Vidmar ter Herman Miklič, ki jih je predstojništvo bolnice Usmiljenih bratov v Kandiji poverilo z nabiranjem milodarov, so po privoljenju vlade upravičeni za ta posel, a morajo imeti uradne nabiralne knjižice, ki so jih dobili neposredno od poverjeništa za notranje zadeve, vedno pri sebi, ter jih morajo vsakokrat predložiti v vidiranje dotičnemu okrajnemu glavarstvu, v čegar okolišju nameravajo pobirati. Tudi jim ni dovoljeno, nabirati od hiše do hiše, nego le pri znanih dobrotnikih.

— **Nesreča s puško.** Pred ljubljansko deželno sodnijo se zagovarja J. E. iz Selc. Prvomestnik nadv. Vedernjak: »Koliko let si hodil v šolo?« — »Ne vem.« — »Ali si se dobro učil?« — »Ne vem.« — Fant je mislil s puško streljati šoje, »ko sem prišel domov, sem mislil puško izbasati, medtem se je pa sprožila in zadela deklo Pogačnikovo v glavo; dekla je kmalu na to umrla. Služila je pri nas.« — Sodišče je prisodilo fantu tri tedne strogega zapor.

— **Ročno granato je vrgel 7. t. m.** na Savi pri Jesenicah Janez Zupančič iz Bohinjske Bele v kuhinjo Janeza Ambrožiča. Dne 28. t. l. se je zagovarjal za to pred kazenskim senatom ljubljanske deželne sodnije. Prvomestnik nadv. Nagode: »Oženjen ste, kje je žena?« — »V Ameriki.« — »Narobe svet: navadno gre »dec« v Ameriko, žena pa tu ostane.« — »Bil sem v Ameriki, ker sem zbolel, sem se vrnil domov.« — »Kaj zdaj delate, nič? Šnopsar ste?« — »Drvar sem; po 25 do 30 kron zaslužim na dan.« — »Kaj pa je s to-le granato?« — »Nič ne vem, »enmalo« pijan sem bil.« — »Ali niste brali, da se morajo ročne grante izročiti žendarjem?« — »Ničesar ne vem o tem.« — »Kje ste hodili tisti večer?« — »Žganje sem pil.« — »Bolni človek mora piti »župco«, ne pa »šnopsa«. Sreča je bila, da se ni zgodilo nič hudega. Dne 7. januarja t. l. je vrgel granato v kuhinjo, v kateri so bile tri osebe. Sam angel varuh je obvaroval te ljudi, da je granata odletela in da je zunaj eksplodirala. Priče, ki so po tem dejanju še govorile z Zupančičem, so izpovedale, da je bil popolnoma popolnoma trezen. — Predkaznovan je bil Zupančič štirikrat: enkrat so mu že dali v Ljubljani 4 mesece, »ker je enega z nožem obdelal.« Prvomestnik naznanil sklep senata, da se sodišče ne smatra pristojnim, ker je določena za dejanja, kakršna je izvršil Zupančič, težka ječa od 5 do 10 let, take slučaje pa presoja porota.

— **Španska bolezen v Ameriki.** — »Abend« poroča: Španska bolezen se je v Zedinjenih državah se je tako razširila, reprezentančna zbornica dovolila kredit pol milijona dolarjev za boj proti epidemiji.

— **Kazenska razvidnica je vsa črna.** je rekel prvomestnik nadv. Vedernjak v razpravi proti krojaču Jožefu Pristovu z Vrbe, kateri je skupno s Štefanom Slivnikom in Mino Slivnikovo ukradel iz Legatove zapuščine blaga v vrednosti 273 kron. Pristov je bil že 16 krat predkaznovan: v Bolcanu, v Laškem trgu, v Kranjski Gori, v Korminu, v Tolminu, v Radovljici in v Ljubljani. Sodišče je obsodilo Jožefa Pristova na 6, Štefana Slivnika na 7 mesecev težke ječe in Mino Slivnik na 4 tedne ječe. Po razglašeni razsodbi prosi Pristov, da sme nastopiti kazni po Veliki no-

či, ker ima veliko šivanja do takrat. Prvomestnik Vedernjak: »No, naj pa bo; 10. aprila nastopite kazni, do takrat boste vse hlače posili.«

— **mlada tatrica.** Florijana Dobravc iz Gradca pri Litiji je bila že dvakrat predkaznovana. V Toplicah pri Zagorju je ukradla 450 kron vredno obleko. Prvomestnik nadv. Vedernjak Dobravc: »Nepoboljšljiva tatrica ste, močne prste imate, pripravne za delo; te prste pa za druge reči rabite, kakor drugi ljudje.« — »Saj ne bom več kradla, bom šla v samostan.« — »Takah, kakor ste Vi, v samostanih komaj pričakujejo.« — V Ljubljani so jo na policiji že kaznovali zaradi vlačuganja. Prvomestnik nadv. Vedernjak razglasi razsodbo: »8 mesecev težke ječe smo Vam prisodili, ker ste se norčevali, da greste v samostan.«

— **Naše kaznenke.** V Begunjah sedi v ječi 53 kaznenk, v prisilni delavnici pa 18 gojenk. Pri zadnjem pomiloščenju je ostalo v zaporih še 40 kaznenk; od takrat je že njihovo število poskočilo za 13.

Ljubljanske novice.

— **Ij Umrla je 28. januarja** gospa Marija Golia, vdova dvornega svetnika, stara 66 let. Pogreb bo v petek ob 3. uri popoldne. Naše iskreno sožalje!

— **Ij Udeleženci »delavskega tečaja«** za 1. in 2. svečana se naj zglase od dohodu v Ljubljano v tajništvu Jugoslovanske Strokovne Zveze v Jugoslovanski tiskarni, II. nadstropje.

— **Ij Občni zbor zveze služkinj** se vrši v nedeljo dne 1. februarja ob 5. popoldne v knjižnici Jugoslovanske tiskarne. III. nadstropje. Članice, udeležite se ga polnoštevilno! Odbor.

— **Ij Čehoslovaške legije v Ljubljani.** Danes se je pripeljal s posebnim vlakom v Ljubljano prvi del transporta čehoslovaške legije iz Sibirije. Pripeljal se je štab najstarejšega sibirskega polka mistra Jana Husa. Vseh legijonarjev tega polka je 14 tisoč. Danes se pripeljejo še trije vlaki. Vseh polkov, ki se pa peljejo še deloma čez morje, je 18. Bili so v Sibiriji pet let. Pot jih je peljala čez Vladivostok, Perzijo, Rdeče morje in skozi Sueški prekop v Trst. Na kolodvoru jih je čakal oddelek našega vojaštva z godbo.

— **Ij Iz gledališke pisarne.** Slavno občinstvo blagovoli vzeti na znanje, da se je repertoar izpremenil v sledeče: v četrtek, dne 29. jan. Boheme, abonm. E, v petek, dne 30. jan. Mignon, abonm. A.

— **Ij Pevska zveza »Ljubljana«** priredi v nedeljo, 8. februarja ob pol 8. uri zvečer v veliki dvorani hotela »Union« pevski koncert. Vsopred obsega razen ene nove Premrove skladbe same slovanske narodne pesmi. Prosimo naša društva v Ljubljani, da opuste ta večer vsako društveno prireditev, da se morejo vsi člani udeležiti koncerta.

— **Ij »Pri belem konjičku«**, burko v treh dejanjih bo ponovil Ljudski oder dne 2. februarja ob pol 8. uri zvečer. Ta lepa, vedno privlačna burka, ki je že mnogokrat napolnila našo dvorano, je v ti sezoni deloma novo zasledena in novo naštudirana. Predprodaja vstopnice je kot po navadi.

— **Ij Preprečen beg na smrt obsojenega Završnika.** V zaporih ljubljanske deželne sodnije čaka svoje usode na smrt obsojeni Završnik Anton, kateri je zaprt skupno z drugimi nevarnimi rokovanjci. Javnemu redu zelo nevarni zločinci so skovali zaroto, da vlomijo iz ječe in pobegnejo. V celici, v kateri sedi na smrt obsojeni Anton Završnik, so Završnik, tat in ropar Adolf Frletič in tat Vinko Dobrin, naklepali nož, s katerim so pričeli piliti železje, s katerim je zavarovano okno njihove celice. Ker so jetniki strogo zastraženi in opazovani, dasi tega niti sami ne slutijo, seveda jetniškim paznikom namera navedene rokovanjske trojce ni ušla. Medtem ko so pilili Završnikovi tovariši železno omrežje, so se pa pripravljali, da pobegnejo, v neki drugi celici v preiskovalnem zaporu s nahajajoči Jakob Jančar iz Vevč, dalje Matija Strle, Anton Kravanja, tat Alojzij Štrukelj, umora osumljeni Alojzij Prestor in nekdanji železničar zaradi tatvine zaprti Jožef Šusteršič, kateri so, kakor njihovi tovariši, tudi z naklepanim nožem, že prepilili železje. Pazljivost nadzorovalnega osebja je preprečila, da se rokovanjem njihov beg ni posrečil. Po starih avstrijskih zakonih se beg iz ječe kaznuje le disciplinarnim potom, po srbskem kriminalnem zakonu, ki velja tudi za Slovenijo, se pa po § 100 kaznuje poizkus bega iz ječe z zatvorom do 3 let.

— **Ij Draženje kož.** Trgovci s kožami Ivan Schmalzel iz dežele Kočevarjev je ponudil v prodajo krznarju Krejčiju lisičje in kunine kože za 700 do 800 kron; ker je navedena trdka zaradi previsoke cene: 400 do 500 kron je zdaj takih kož, ni hotela kupiti, jih je šel Schmalzel prodajati na Marijin trg, kjer jih je ponujal po 800 kron kožo. Policija je Schmalzla aretirala in ga odvedla na verižniški urad, kjer so mu zaplenili 9 lisičjih, 3 kumine, 2

jazbični in 2 dihurški koži in ga kaznovali z globo 4000 kron in z 2 tednoma zapor. — **Ij Iz smrtni nevarnosti** je rešil polstražnik Josip Obravnič 25. t. m. tričetrt na pet popoldne v bazarju pod Rožnikom mladega fanta Karla Urbančiča. Na zamrznjenem bazarju se je drsalo več dečkov, toda led se je vdrl in pod noga je padel Urbančič tam, kjer je voda 1 meter globoka. Prijemal se je za led, ki se je pa lomil naprej. Deček je obupno kričal na pomoč; policijski stražnik Obravnič je, ko je videl, da ni druge rešitve, tekel po dolg drog, katerega se je fant oprijel in stražnik ga je potegnil iz vode. Le hitremu in odločnemu nastopu stražnika Obravnič gre zahvala, da Urbančič ni utonil.

— **Ij Saj delavec lahko plača!** (Razmere v deželni bolnici.) Iz delavskih krogov izvevmo, da plačujejo uslužbenci za hrano, ki jo dobivajo v deželni bolnici, na dan 15 kron. Če bi bila hrana, namenjena za strežniško osebje in delavce v kotlarni zadostna in dobra, ne bi nič ugovarjali. Ker je pa ta hrana večinoma slaba in pa ostanek od bolnikov, seveda delavstvo in strežniško osebje ni s tem zadovoljno. V zadnjem času prejema služabništvo tudi črn kruh, ki je dokaj slabši od prejšnjega. Za tako hrano plačuje delavstvo na dan 15 kron. Drugačna mera pa je za zdravniško osebje. Ti maajo hrano kot bolniki I. in II. razreda, torej mnogo boljšo in obilnejšo, pa plačujejo dnevno le 8 kron. Nismo nevoščljivi, le to želimo, da bi navadno ljudstvo tudi uživalo tako hrano in za tako ceno kot boljši ljudje. Tako gospodarstvo vlada izza časa, ko upravlja bolnico računski svetnik Hajnrih Logar. Radovedni smo, koliko časa bi ta gospod zdržal pri težkem delu s tako hrano, kakoršno daje delavcem. Vemo, da gospodu svetniku niso všeč te besede in da bo sledil storilec teh izpovedanj, pa nič ne de! Saj se pozna z gospodi pri zdravstvenem odseku, bode že uredil, da bode zanj prav. Delavcu in najemniku pa če je ali ni, to je pristašem kapitalistične stranke vse eno. V upravo bolnice bomo pa še katerikrat posvetili.

Razne novice.

— **r Kraljevski hotel.** Pariški hotel »Bristol« na Vendomskem trgu ima izginiti, da bi napravil prostor veliki ameriški banki. Zatvoritev hotela — tako piše »Gaulois« — je za Pariz zanimiv dogodek. Že več desetletij sem je bil hotel »Bristol« najpriljubljenejši hotel vseh kraljev in kronanih knezov evropskih, ki so prihajali v Pariz povsem ali napol incognito. Edvard VII., Jurij I., grški kralj; Don Carlos in Don Manuel, kralja portugalska; Alfonz XIII., kraj španski; švedska kraljica Oskar in Gustav; Friderik danski, angleška kraljica Aleksandra, portugalska kraljica Amalija itd. itd. ti vsi so vselej tam stanovali. Prvo imenovani vladarji so se steli za stalne goste. V hotelovih dvoranh je bilo še nedavno videti razne spomine omenjenih visokih gostov. V »Bristolu« so tudi prejemale obiske predsednika francoske republike.

— **r Kako je Foch dobil vojsko.** Andre de Maricourt je objavil v »Echo de Paris« članek o maršalu Fochu, s katerim se je večkrat razgovarjal. Foch je dejal: »Kako sem dobil vojsko? S tem, da sem pušil svojo pipo, torej, da se nisem razburjal, zakaj vsakršnega razburjenja sem se moral ogibati. Mogoče, da je bila naloga težka, zakaj naša vojska je bila nenavadna. Bila je vojska vlad. Resnica je, Nemci so imeli izvrstno armado, vojskovodje so bili prvovrstni, ali manjkal jim je Moltke. Ta bi bil začet vojsko, ne da bi bil poizkusil nevtralizirati Rusko. Če bi se bil pa že moral vojskovati, bi se bil vojskoval drugače. Brzovlak so bili izročili postiljonu. Mi smo morali zmagati.« Ob koncu pogovora je maršal še pripomnil, da se je v njem rodila misel na revanche tedaj, ko je kakor 17-letni mladenič gledal Nemce v Mecu.

Narodno gledališče.

Opera,

V četrtek, 29. jan.: »Boheme«. Abon. E — 30.

V petek, 30. jan.: »Mignon«. Abon. A — 30.

V soboto, 31. jan.: »Boheme«. Abon. D — 31.

V nedeljo, 1. febr.: »Rusalka«. Fwen abon.

Drama.

V četrtek, 29. jan.: »Korenček«. — Ženitev«. Izven abon., urad. predstava.

V petek, 30. jan.: »Na dnu«. Abon. C — 30.

V soboto, 31. jan.: »Brezdno«. Abon. B — 31.

V nedeljo, 1. febr., popoldne: »Na dnu«. Izven abon.; zvečer: »Hlapci«. Izven abon., delavska predstava.

Odgovorni urednik Jože Rutar.
Izdajatelj konzorcij »Večernega lista«.
Tiska »Jugoslovanska tiskarna« v Ljubljani.